

Mezőgazdasági Népoktatás

XVI. évfolyam, 9. szám.

Cegléd, 1931. szeptember.

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: egész évre 8 pengő. Az előfizetési és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete pénztárának Tűrkönyvére az 54.135 csekkzámlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
GYÖRFY GÉZA

Megjelenik minden hó 15-én. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cegléd 2. — Az Egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: Györfy Géza, Cegléd. Kiadótulajdonos: a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete, Makó.

Mutassunk példát.

(Gy.) Esztendőnk óta küzdünk a gazdasági világválságnak gazdasági határainkat szüntelen ostromló hullám-áradatával szemben. Azokkal a szerény eszközökkel, melyeket a rövidlátó békediktáló hatalmak meghagytak a harmadára csonkított országnak, minden lehetőt megtettünk, hogy kulturális életünk színvonalát fenntartva, meglévő értékeinket a jobb jövő számára átmenthessük. Nem volt hiány gondos jóakarásban a vezetők részéről és lelkes odaadással igyekezett minden felelős tényező, hogy védelmi vonalaink a külső nyomást kellőleg kivédhessék.

Arra az örvénylő hullámtorlódásra, mely Németország váratlan gazdasági katasztrófája nyomán támadt és megláthatóan zúdult ránk, azonban emberileg alig számíthatunk. Nem csoda tehát, ha itt-ott megingottak a normális méretekre tervezett, gondos kézzel felépített torlaszok és a mentési munkálatok rendkívüli intézkedéseket tettek szükségessé. Közülük két hónapja folyik a pattanásig megfeszített idegekkel és izmokkal az erőltetés munkája, hogy gazdasági életünk megingott állapota újra megtalálja az eredményes működéséhez szükséges nyugodt, régi kereteket és feltételeket.

Az ország sorsának intézői nyugodt, biztos kézzel irányítják a kibontakozás mielőbbi sikeres keresztül vitelének minden lehető erőforrást igénybevevő munkáját. Pihenésükben, áldozatos elszántsággal keresik az eszközöket és jelölik meg az utakat, melyeken és amelyeknek segítségével a súlyosabb mérvű katasztrófát elkerülhetjük.

A felelős tényezőknek ezt a honmentő törekvésüket támogatni feltétlen bizalommal és legteljesebb odaadással elősegíteni ma minden magyar embernek legegyszerűbb hazafiúi és önmaga iránti kötelessége. A közérdekének védelme ma, a legszorosabb értelemben vett egyéni érdek. Önkéntesen, fegyelmetel önkéntességgel, higgadt belátással kell ma minden egyesnek meghoznia a maga súlyos áldozatát, mert ezekből a — többé-kevésbé fájdalmas — áldozatokból, a megkisebbitett kenyérből, odaadott fillérekből, a lemondások pengőiből tevődik össze a bizonytalan gazdasági helyzet újra szilárdulásának erőforrása. A csüggedőket, a kételkedőket, a nehéz sorsban vergődő milliókat fel kell, hogy emelje az

a tudat, hogy ezek a rendkívüli teljesítmények csak átmenetiek és rövid idő múltán — annál hamarabb, minél lelkiismeretesebben végzi mindenkinek a maga feladatát — könnyebb, emberibb élet lehetőségek nyílnak meg az ország egyetemé előtt.

Ma a helyzet okainak vádaskodó keresése, személyi mulasztások felületes felhánytorgatása, felelőtlen felelősség keresések csak a kibontakozást késleltetik és a gyors megoldást nehezítik. Azok pedig, akik meggondolatlanul, avagy tudatos számítással az elégedetlenség fokozására, visszavonás szítására akarják kihasználni a jelenlegi helyzet nehézségeit, bünt követnek el önmaguk ellen és veszélyeztetik az összesség életérdekeit.

Harmónikus, öntudatos összefogásra van ma szükség. Egyetemes erőmegfeszítéssel álljon a maga helyén minden intézmény és végezze feladatát a történelmi idők jelentőségéhez méltó fokozott önfeláldozással.

A mi iskoláinkra különösen fontos munkakör vár ebben a gazdasági önvédelmi harcban. Mi ma nem érhetjük be az előírt tanügyi feladatok betűszerinti végrehajtásával. A mi iskoláink az alapjaiban megtámadott mezőgazdálkodás végvárai. A gazdasági szaktanító nem pusztán alkalmazottja egy iskolának, aki megelégedhetik azzal, hogy a tanterem négy fala között, a katedrán lelkiismeretesen dolgozta a napi tanítási anyagát. A mi munkakörünk messze túlterjed az iskola falain és bekapcsolódik a mezőgazdasági termelés világjelentőségű hatalmas gépezetébe. Mi nem csak a fiatalabb generáció tanítói vagyunk, hanem hivatott tanácsadói, vezetői kell, hogy legyünk a gazdatársadalomnak. Minden alkalmat fel kell használnunk, hogy a gazdasági termelés új rendjét megismertessük a gyakorlati mezőgazdával és egyengessük a gyors áttérést az eredményes, rentábilis termelési ágakra.

A legszakszerűbb gazdálkodás, a tökéletességig felfejlesztett módszerek alkalmazása sem vezet eredményre, ha nem tudjuk biztosítani a jelenlegi világ-gazdasági helyzettel okszerű viszonylatban álló produktivitást. A modern gazda látóköre messze túl kell, hogy terjedjen a szakszerűen megművelt, bő termést adó barázdákon. És ezt a világgpiacig terjedő horizontot mi kell, hogy megnyissuk gazdatár-

sadalmunk előtt. Ma nem elég tudni azt, hogy hogy lehet jól, kitűnőt, legtöbbet termelni, de tudnunk kell elsősorban azt, hogy mit kell termelnünk.

Kartársaim! Az új gazdaggeneráció nevelése a mi kezünkben van letéve. A jövőbeni sikeresebb, produktív mezőgazdasági termelés megalapozásának feladata, a mi legnehezebb, de legfelelősebb kötelességeink közé tartozik. A mi felelősségteljes munkánk nem csak a jelen súlyos terheinek könnyítését segíti elő, de a szebb, gazdagabb magyar jövő

előtt nyitja meg az utat.

Ne engedjük, hogy a terhes, pillanatnyi jelen egyéni gondolataink erőit vegyenek lelkünkön! Fokozott ügybuzgalommal, sokszor megmutatott öntudatos magyarságunkkal, szigorú önfegyelmekkel, elszánt akarással végezzük nemes hivatásunkat.

Mi nem csak magunkért dolgozunk: a nemzet egyeteméért, a magyar összesség érdekeiért példát kell mutatnunk a kötelességteljesítésben, a türelemben, az önfeláldozásban!

Beke András †

Soraink ritkulnak. Még be sem húztuk a fekete lobogót, újabb gyász érte státusunkat **Beke András** kartársunknak f. évi augusztus hó 25-én -- váratlanul -- történt elhunytával.

Egy példás életet élő férj, szerető apa, puritán jellemű jó barát és felejtethetetlen kollega távozott el földi körünk-ből, jóformán minden bucsuszó nélkül, mert ő maga sem hitte, amikor a kötelesség hívó szavára hallgatva, félgőgyultan kiállt a munkamezejére, hogy a gyilkos kór olyan közel áll hozzá és öldöklő fegyverével győzedelmeskedik a legerősebb szervezetben is.

Megboldogult Kartársunk 1881. év november hó 29-én Csikszeredában született, római katolikus vallású volt.

Legujabban a derecskei gazdasági iskolánál teljesített szolgálatot, f. évi augusztus hó e'jén a nyakán támadt furunkulussal operálták a debreceni klinikán, onnan rövid idő alatt haza ment s még tökéletesen be nem gyógyult, -- bekötözött -- sebbel kiment a gazdaságban -- éppen folyamatban lévő cséplési munkálatokhoz s az itt kapott fertőzés okozta vérmérgezés ötötte ki oly gyorsan földi életét.

A csiksomlyói róm. kath. tanítóképzőintézetet 1902. évben végezte teljes eredménnyel és 1902--1907-ig az aldebrői róm. kath. elemi iskolánál működött, mint tanító. Vele született hajlamánál fogva azonban nem maradt meg az elemi iskolánál, hanem a gazdasági szaktanítói pályát választotta élethivatásul s ezért gazdasági tanulmányainak megszerzése végett 1907. évben a komáromi mezőgazdasági szakiskolához ment át.

Mint okleveles mezőgazdasági szaktanító egy évig a csongrádi önálló gazdasági népiskolánál működött, innen 1909. évben Lajosmizsére helyeztetett át s itt 1930. évig az önálló gazdasági iskola igazgatója volt. A szolgálat érdekében 1930. évben helyeztetett át a derecskei önálló gazdasági népiskolához.

Kartársunk földi maradványait augusztus hó 27-én Cegléden, a Bartal-császádi ősi sírboltjába helyeztük örök nyugalomba.

Temetésén a nagyszámú ceglédi rokonság és jóbarátokon kívül megjelent a ceglédi önálló gazdasági iskola egész tantestülete. Lajosmizse község főbírája által képviseltette magát, a lajosmizsei önálló gazdasági iskolát Netz Ferenc igazgató, az elemi iskolát Rajz István igazgató képviselte, ezenkívül Lajosmizséről igen sok jóbarát és ismerős vett részt a temetésen.

Országos Egyesületünket Győrffy Géza a'elnök képviselte és elhelyezve a ravatalon koszorunkat, a következő szavakkal vett búcsút a megboldogulttól:

»Országos Egyesületünk részéről, fájdalommal megtört szívvel állok meg hűlt Tetemed felett, Kedves Barátunk!

El nem pihenő tépelődésed! Telik be lelkünk! Szívünk-

nek igaz bánatával, könnyeinket hullatva, de lelkünkre a Hit szárnyait öltve keresünk fel Tégedet hatalmas Isten, ki kijelölöd utunkat már akkor, amikor az édes anya a'lató dala hangzik bölcsőnk felett.

Te rendelted el pályafutását a megboldogult Kartársunknak, Kinek temetésére összejöttünk s akinek elvesztése miatt a fájdalom igaz, szívet megszentelő könnyei hullanak alá szemekből. Te ke'itted életre, s Te adtad vállaira az igát, a terhet, az élet terheit, melyet, mint kötelességet vállalt és viselt minden panasz nélkül mindvégig.

Te tudod Uram, hogy a magára vállalt kötelességnek mily hűségesen igyekezett megfele'ni, mennyit fáradt, küzdött, hogy ügyünket a gazdasági szakoktatást előbbre vigye, annak hűséges katonája legyen, azt virágzóvá, áldást osztogatóvá tegye. Te ismered számát azoknak a töviseknek, melyek nem egyszer a fé'reértések miatt szívét-lelkét megsebeztek. Te tudod, hogy miként igyekezett, kinek hite csüggedt: megerősíteni; akit bánat gyötört: megvigasztalni; a tudatlanokat: tanítani; a gyengéket, erőtleneket: fe'leme'ni.

Te Ó Uram! jól tudod mindezeket, s Téged kereső lelke ott áll immár ítélőszéked előtt, számot adván földi életéről, minek utána tömjéne e'eggett oltárod tűzénél. Légy irgalmas bírása s igazságodnál, me'lyel megítéled, kegyelmed legyen nagyobb.

Ó Édes Atyánk! tekints alá magas egedből és lásd meg e gyászt, mely e koporsó mellett zokogásba tör ki: lásd meg 'az özvegyen maradt hitvestárs fájdalmát, itt maradt gyermekei szenvedését, s adj nekik erőt a gyászfátyol elviseléséhez, melynél a'ig van az életben nehezebb, sűrűbb. Keresd fel őt siralomke'ltő sorsában és adj Nekik vigasztalást, szólj a Testvéreknek, Rokonoknak, hogy könnyeik záporán keresztül is lássanak Téged, bizzanak a Te Nagyságodban.

Bánatba borult lé'ekkel teszem le koszorunkat koporsódra, Kedves Barátunk! a kartársi emlékezésnek, megbecsülésnek és el nem muló szeretetnek örök szimbólumát.

Azzal a benső meggyőződéssel bucsuzom, hogy a halál élet, az enyészet változás, a feltámadás egy új, tökéletesebb élet állapot. Semmi meg nem hal, minden csak változik, egy örök életen át.

Ebben a változásban legyen testednek pihenése csendes, lelki nyugalom örök! Isten Veled!»

* * *

A sírbolt bejárata előtt Lajosmizse községe, iskoláinak tantestülete és jóbarátai részéről a meghatottságtól áthatva Rajz István áll, iskolai igazgató vett búcsút a megboldogulttól s tartalmas gondolatokkal átszőtt beszédét azzal fejezte be.: »hogy akinek székely lelke, hazaszere-tete, oly nagy volt, mint Neked Kedves Barátunk, emlékező örökre élni fog közöttünk. Isten Veled! Isten Veled!«

Gy.

Mégegyszer a szoboszlói üdülőház.

Irta: MOLNÁR SÁNDOR.

Sohasem voltam to'akodó természetű, azért nem is éreztem magam soha mellőzve, megkisebbitve. Eddigi életemben szerény ember voltam s hiába köröttem az életben a mindenáron való érvényesülésre törekvés és a kor szelleme szerint méltányolt törekvések példája, maradok, ami eddig voltam, szerény meghuzódó természetű. Miért hát ezuttal az el'entmondás? Miért nem hagy nyugodni a szoboszlói üdülőház ügye? Mert sokan fájlaljuk, hogy nincs!

A Sárrét zugában tarkójára tölja ka'apját az én jó komám s méltatlankodva pis'og a köz'emény bevezetésére, hogy azt mondja ez az ember szerény, mégis magán kezdi az üdülőház ügyét.

Igen, mert az eszméknek is az a sorsa, mint az embereknek legtöbbször: a »szülőapjukat« nem jól választják meg.

Amikor jó Vrnay Kálmánnal a kevi tanfolyam alkalmával ezen puszogtunk, yáltig ajánlottam neki, hogy az ő neve alatt kerüljön az összeg felhasználásának gondolata a fűrésztő vízbe, mert féltő, hogy va'aho! egy kézlegyintéssel e'ütik a megvalósulástól s nem lesz sem üdülőház, sem Rádli a'apítvány.

A sors gunyja, hogy ő is tul szerény, nem vál'a'kozott rá, hadd menjen a természetes útján. Ő majd a kis »pizt« szedi össze hozzá.

Megengedi a kedves olvasó, hogy a do'og lényegét megvilágítandó, születésétől haláláig szóló teljes részletességgel elmondjam a történetet, mert így a'kot magának képet, hogy miért is nem ázik most Szoboszlón pár fillér költséggel a 15-32 éves köszvény a kiváló szolgáti érdemekben gyaloglók kedves lábaiban.

Amint a gondolat körkörösén terjedt közöttünk, úgy mindenki őszinte örömmel fogáda s üdvösnek találta. Csak azután közöltem egyesületünk hivatalos és félhivatalos tényezőivel, miután meggyőződtem arról, hogy az eszme életrevaló s illetékes helyen is pár pengővel szintén megsegítenék a szerény, de üdvös vállalkozást.

A gondolat jósága mellett bizonyított a legelső fórum: a feleségem véleménye, ki köszvényes derekát ily módon valóban gyógyíthatónak találta. Ellenkező esetben az Ur tudja, mikor kerülhet reá a sor.

Még az ellenségeim sorában első helyen áll'ok, a mel'ém rendelt kolégák is helyeselték, mert még áldozni is késznek nyilatkoztak.

Alaptermészetemnél fogva világéletemben mindig az adott lehetőséggel számolva akartam valamit. Ismerve egyesületünknek ezen célra rendelkezésre álló szerény összegét, az egyszeri egri kofa álláspontjára helyezkedve töprengtem, ak'nek három zsák krumplicja volt s nehezen határozott, hogy egy kosztos diákot fogadjon, vagy két malacot vegyen, hogy jobban értékesüljön a krumplicja.

Az összeg egy szobaalapítványra nem elég. Ha a közgazdasági helyzetünk megengedné s felelemetnének az összeget, akkor is csak egy szaktanítógyermek venné hasznát. Az üdülőház mellett, hogy egy főiskola'i tanuló évi költségét könnyen biztosítaná, sokaknak nyujtana jobbulást a megviselt egészségi állapotukban, mert amint Riedlmayer komám mondotta: »**Mindenki nyavalyás már, ha még nem az, az lesz, tehát mindenkinek jól tesz az üdülőház.**« Bár neki nem, mert a munkája vele megsokszorozódott volna, de szívesen vál'alta és vállalni fogja.

Amint a hír eljutott társaságunk azon rétegébe is, ahol az eszmék méltó helyen születnek, jött a levél Kevibe, hogy hallgatni az ügyet, mert ennél sokkal jobb s

szébb gondolata van egyik mindig szépet, de tulnagyot akaró kedves kartársunknak: »**A Balaton mellett 50 ágyas üdülőtelep, az állam adja hozzá az ingyen telket s b.**« — Jót mosolyogtunk magunkban s megállapítottuk, hogy ez képtelenség. Egyesületünk erre semmiféle erőfeszítéssel nem képes. Hiszen pénzecskeje lepedőre sem lett volna elég. A Balatonra nem vitt volna ágyneműt, akinek telt volna oda menni, Szerencsére ez az eszme nem látott napvilágot.

A másik megoldási mód, ami szintén mind a két célt szolgál'ni hivatva lett volna, az volt, amit az én indítványom elvetése kapcsán a választmány e'fogadott, hogy Debrecenben valami árvaházból kér egy rész'etet az egyesület s abban oldja meg a szaktanitók internátusának és szoboszlói üdülésének kérdését. Ha az volt, amiről hallottam utólag — valami régi épület, — úgy annak a kirenoválására és átalakítására sem lett volna elég a kis pénzerske.

Már nem tudom, hogy városi vagy állami az épület, amelyből rész adományozását kérni szándékolta az egyesület; egy bizonyos, hogy sem akkor nem lehetett, ma még kevésbbé lehet, akár az egyik, akár a másik olyan adakozó kedvében, hogy erre a célra adományokat teljesítsen, mert soha sem volt a magyar nemzet annyira anyáftan, mint most, tehát fiainak az árvaházra is égetően szüksége van.

Tölem sokan érdeklődtek az idők folyamán, hogy miért nem lett belő'e semmi. Azt feleltem, hogy ott érdeklődjétek, ahol kell. A választmány elvetette, más jobb megoldási módot választott, amelynek a megvalósulását te már nem éred meg életben Kedves Kollégám, de annak is te vagy az oka, miért halsz meg időnap előtt, mielőtt még Debrecenből vonaton, vagy autóval nem jártál ki saját kulturházaadból Szoboszlóra fűródni s elköltöttél légyen annyit, aminél kevesebbe helyben került volna a szállás.

Sürgesd az eszme megvalósítását Te Kedves Kartársam, kinek a köszvénye mákaesabb lehet, mint a mienk itt a poros Kunság szélén.

Eszedbe hozom azonban egy öreg sárréti paraszt mondását, aki a bizottságok határozatáról egyszer így felelt nekem: »**Uram, ha jó előterjesztés tétetik, jó határozat alakul, ha rossz előterjesztés tétetik, rossz határozat alakul.**«

Minden mezőgazdasági szakoktatónak, szaktanító-
nak és gazdának nélkülözhetetlen

Polónyi Manó

kiváló gyakorlati szakmunkája:

„A magyar parlagi baromfi védelme“

és
„Baromfinemesítés elméletben
és gyakorlatban“

Az a szaktanítóknak és e lapra hivatkozónak 6 P. helyett 4,50 P. és még ezen kívül ingyen mellekletként kapják Molnár Pál: „Hogyan lehet a tyuktenyésztés a falu életének könnyítője?“ című könyvet is. — Megrendelhető a Magyar Parlagi Baromfiakat Nemesítők Országos Szindikátusánál: Budapest V. Kossuth Lajos-tér 14-16. III. em. 6.

Tanmenettől—tanfolyamig.

1. A helyi tanterv.

A gazdasági népiskola legfontosabb tantárgya a gazdaságtan és az ezzel kapcsolatos szemléleti, valamint gyakorlati oktatás. Ezért tantervében is a gazdasági szaktárgyak tanítására van nagy súly helyezve s az felölleli a gazdasági ágak mind-egyikét.

Az egyes iskoláknál a tantárgyakból főleg azok tanítandók, melyek a helyi viszonyok között a legnagyobb fontossággal bírnak s amelyeknek jövő nemzedékünk a legnagyobb hasznát veszi. Ennek megállapítása és lelkiismeretes mérlegelése az iskola tanszemélyzetének különös gondja. A tanítandó anyagot ezek alapján minden gazdasági népiskolánál előre meg kell állapítani és részletes helyi tantervben, majd tanmenetben összefoglalni.

A helyi tanterv készítésénél tehát az iskola tanszemélyzete gondosan mérlegelje a község és a környék viszonyait, lakóinak kívánalmait és érdekeit, vegye figyelembe a gazdasági fejlődés lehetőségeit.

Ezen mérlegelés alapján határozzuk meg, hogy az egyes tárgyköröket mily mértékben, terjedelemben és beosztásban kell iskolánknál tanítanunk.

Ha a községnek és vidéknek helyzete, valamint viszonyai olyanok, hogy a lakosok kimondottan mezőgazdálkodást üznek, akkor az iskolának és tanításának is ezt az irányt kell követnie. Ez esetben az általános — és részletes növénytermelést, valamint az ezzel kapcsolatos állattenyésztést kell tanításunk tengelyévé tenni.

Ha az állattenyésztés és annak valamelyik ágazata nyert községünkben már célszerű meghonosítást s ez képezi a földművelő lakosság fő jövedelmi forrását, akkor természetesen az iskolának is ehhez kell igazodnia és tanításában az állattenyésztést kell kiemelni. A községben üzött tenyésztési ágra tehát különösebben ki kell terjeszkednünk helyi tantervünkben, míg az elő nem forduló, avagy csak az általános gazdasági műveltség kívánalmait szolgáló tárgyak óraszámait természetesen csökkenteni lehet.

Igy lehet a szarvasmarhatenyésztés és a tejgazdaság, más községben a sertésenyésztés és hizlalás, avagy a baromfitenyésztés valamely ága községünk gazdasági viszonyai alapján tanításunk kiemelendő része.

Ha pedig a kertészeti üzemágak valamelyike az uralkodó gazdasági foglalkozása községünknek, az iskolának is ezen irányzathoz kell igazodnia és ennek célkitűzéseit kell szolgálni úgy a tanítás, mint a gyakorlóterület beosztása és hasznosítása tekintetében.

Az önálló gazdasági népiskola hivatalos tanterve tehát csak keret, mely meghatározza az iskola különleges tanítási anyagát és megjelöli a határokat, melyekben az általános elvek betartandók. Az iskola tanszemélyzetére bizza az egyes gazdasági szaktárgyak terjedelmét és részleteit, melyeket a község helyi viszonyai a szükséghez mérten szabályoznak. Más a helyi tanterv és tanmenet

a városi, más a falusi, de más a tanyai gazdasági népiskolákban.

A tanszemélyzetnek nyújtott ezen szabadság azonban felelősségteljes kötelezettséget is ír elő a helyi tanterv meggondolt összeállítására, a tanítási körök terjedelmére, az egyes tanítási egységek kiválasztására, általában pedig az iskolában folyó gazdasági tanítás mikéntjére nézve.

A helyi tanmenet úgy állítandó egybe, hogy abban hónapról-hónapra, majd hétről-hétre és óráról-óra való részletezéssel legyenek a tanítási és gyakorlati egységek feltüntetve. Igen jó példát közzölt lapunk e tekintetben, mikor az I. oszt. fiú és leányok tanmenetét külön mellékletben bemutatta.

Helytelen az olyan tanmenet, mely az őszi hónapokban csakis gyakorlati foglalkozásokat állít be, mert hetek és hónapokon keresztül minden tanítási órán gyakorlatot és munkát végeztetni nem is lehet, de nem is szabad. Helyes a tanmenet, ha félnaponként egy-két óra elméleti, ugyanannyi szemléleti és egy-két órai gyakorlati foglalkozást jelöl meg és azt is feltünteti, mely tárgykör keretén belül tervezzi és végzi a gyakorlati oktatásokat.

Helytelen tanmenet az is, ha a tanítási anyag tantervszerűleg egyszerűen fel van sorolva, de már nincs megjelölve, hogy egységei, mely hónapban és héten fognak taníttatni.

A fenti elvek alapján a tanszemélyzet ülésén megállapított helyi tanterv és tanmenet 2 példányban készítendő el és jóváhagyásra beküldendő. A jóváhagyott tanmenetet minden iskola és tanszemélyzete betartani és követni tartozik, mert azon év közben csak bővíteni szabad, szűkíteni pedig nem.

Amennyiben a helyi tanterv a viszonyokhoz mérten jól bevált, amiről a tanszemélyzet egy tanév alatt alaposan meggyőződést szerezhet, úgy minden változtatás nélkül a következő két tanéven át is használhatja, mert felújítani csak 3 évenként kell. A legcsekélyebb, de célszerűnek vélt változtatás esetén a helyi tanterv újból elkészítendő, átdolgozandó, tanszemélyzeti ülésen letárgyalandó és beküldendő újabb jóváhagyás végett.

Tanfolyamok.

Az önálló gazdasági népiskola a tanulók gyakorlati készségének fejlesztése céljából évenként különféle tanfolyamokat is köteles tartani.

E tanfolyamokra az önként jelentkező tanulókat, avagy az iskolát elhagyott fiatalokat és felnőtteket szoktuk felvenni. A tanfolyamok ideje az órarenden kívülálló, így növendékeinknél a rendszeres tanítási időt nem érinti.

Tanfolyamok mindig a helyi viszonyok és kívánalmakhoz mérten szervezendők és gondosan előkészítendőek. A rendelkezésre álló oktatási helyiség, a ténnyek elfoglaltsága, a jelentkezők száma és — napjainkban — a rendelkezésre álló fedezet arányában tarthatók meg.

Fiúk részére elsősorban a háziipari tanfolya-

mok részesítendők előnyben, mert a fiuk szeretnek furni-faragni, szerszám- és eszközökkel dolgozni. Leányoknál a főzési és háztartási, valamint a kézimunka tanfolyamok kedveltek.

Külön tanfolyam tartandó a fiú és külön a leány növendékek részére, mert a fiúk a leányoktól mindenkor szigorúan elkülönítve tanítandók. Lehetőleg a felnőttek és iskolahagyottak részére is külön tanfolyamot szervezzünk s csak végső esetben foglalkozzanak azok iskolai növendékeinkkel egy időben. Egy-egy tanfolyamra inkább kevesebb, mint túl sok jelentkezőt vegyünk fel.

A tanfolyamok idejére nézve legalkalmasabb általában a téli félév, de tarthatók azok a nyári félévekben, sőt akár a nagy szünetekben is.

Iskoláinknál a tanfolyamok sorrendjét leghelyesebb ősszel a főzési és háztartási tanfolyammal megkezdeni, mert ilyenkor bőven áll nyersanyag rendelkezésünkre, az időjárás is kellemes, fűtenünk nem kell s ezért a takarékoság szempontjából is előnyös. A tanyák elfoglaltsága a nyári félévben kisebbmértvű, mint a téli, ez is egy előnye az őszi tanfolyamnak.

A viszonyok és a rendelkezésre álló anyagiakhoz mérten 12–15 leány tanulót veszünk fel ilyenmű tanfolyamra. Oly beosztással foglalkoztatjuk őket, hogy hetenkint 2–3 napot jöjjenek fel, mert így a tanulók az iskolázástól sem maradnak el s a szülői ház sem érzi meg e beosztásban távollétüket. 10–12 ebéd főzésével tanfolyamunk 3–4 hetes lesz, vezetője pedig az órarend szerinti tanítás és más iskolai teendőit a tanfolyam mellett elvégezheti.

A főzési tanfolyamokhoz anyagot nagyrészt az iskolai gyakorlóterület szolgáltat. A kenyér és liszt szükséglethez búzát, öröket, zöldségfélét, gyümölcsöt ad, baromfitenyésztése tojással, csibével járul a sikerhez, tehenészete tej és termékeit szolgáltatja stb. A tanfolyam alatt néhány kacsa és lud hizlalását is végzethetik, a délutánt pedig befőttek, leves tészták, tarhonya készítésével, valamint a szükséges tisztogatással töltik el.

Ily alapon a tanfolyam költségei alacsonyak, csupán a fűszer, zsír és némi hus szükséglet lesz készpénzből beszerzendő. E tanfolyamok alatt a napi ebédet a vezetővel együtt készítik és fogyasztják is el, közben megbeszéléseket tartanak, jegyzeteket, számításokat végeznek. Megengedhető, hogy a tanulók hazulról hozott anyagból süteményeket készítsenek, amit természetesen az elkészítés után haza is visznek és szüleiknek bemutatnak. Különben a tanfolyam teljesen díjmentes.

Később, de még az őszi félév alatt kézimunka, szabás-varrás, szövészeti tanfolyam is tartható, esetleg a délutánra szabadon levő tantermek felhasználásával.

Míg a főzési tanfolyamok nyersanyagát az iskola adja, addig a kézimunka tanfolyamok szükséges anyagát maguk a növendékek hozzák. Természetes, hogy az elkészített munka, vagy tárgy tulajdonuk lesz. Az iskola rendszerint csak a közösen végzett kiállítási, vagy gyűjteménytári munkákhoz és a szövéshez ad anyagot, mely esetben a készített tárgy iskolai tulajdon lesz, a készítő ezért csak jutalmat kaphat. Magán célokra tanfolyamok alatt

valamit készíttetni nem szabad.

A november-december havi időszak alkalmas fiúk részére vessző, gyékény, fa, szalma és cirok fel-dolgozási tanfolyamok tartására. Indokolt esetben kefekötést is végezhetünk. E tanfolyamoknál is az önként jelentkezőkre támaszkodjunk és az oktatási időt úgy osszuk be, hogy a hét 2–3 napján át legyen csak ilyenmű foglalkozás, nehogy a rendes iskolai idő hátrányt szenvedjen.

Télen át tarthatók az esti, gazdasági és ifjusági tanfolyamok, melyek, miután a késői órákban végződnek, csak felnőttek részére szervezhetők.

A viszonyokhoz mérten a felsoroltakon kívüli tartható egyéb szükséges és indokolt tanfolyam is, melyeket a tanszemélyzet kellő megfontolás és előkészítés után esetleg a helyi társadalmi szervezetekkel karöltve tarthat meg.

A tavaszi hónapok ugyancsak alkalmasak főzési tanfolyamok tartására, mert a zöldségfélék és gyümölcsök elegendő és olcsó anyagot szolgáltatnak. Ilyenmű, nyáreleji tanfolyamoknál is hasonló elvek szerint járunk el, mint az ősziéknél, esetleg összekötjük azt a záróvizsga ünnepével.

A tanfolyamok felhasznált anyagát és készítményeit szabályszerűen el kell számolni. Az iskola gazdasága által adott anyagok értékét, a jövedelem kiszámításánál, mint átengedést könyvelhetjük el.

A különféle tanfolyamok tartásával nemes kapcsolatot teremtünk az iskola és az ifjuság otthona között, mint ahogy több iskolánk példája igen hasznosan megmutatta. Az élet érdekeit szolgáló munkakört adunk a nép és gyermekeinek, elvonjuk őket különösen a téli semmittevéstől, az unalomtól, valamint az ezekből származó vétkes szokásoktól.

Ilyenképpen tehát nemcsak tanítunk, de nevelünk. Iskolánk szélesebb néprétegek számára váhatik áldásthöz intézménnyé, ahová a szülő nemcsak gyermekét küldi el szívesen, de feljár a felnőtt maga is, hogy hasznos tanulságokat szerezhessen.

Végül még annyit, gondunk legyen a résztvevők munkakedvének ébrentartására. Serkentsük őket, hogy nemcsak az iskolában és a tanfolyamok alatt, de otthon is tevékenykedjenek, nemcsak az iskolabajárás ideje alatt, hanem később, a szülői ház, majd pedig a családi otthonukban is hasznosítsák javukra a tanultakat.

**A Székesfehérvári Önálló
Gazdasági Népiszkola
előjegyzéseket elfogad**

**nemesített
buzafajták**

első évi utántermésére:

Székács 19., 1242., 1446. sz.,
Eszterházy 18. sz., Hatvani
1153., 1211 sz., Mindszent-
puszta 403 sz. — Buzák ára
testvériskoláknak per 100 kg. 16 P.

— + boletta. —

Hozzászólás a „vizsgai utóhangok“-hoz.

Szerkesztőnk szives engedelmével leszek bátor kedvelt lapunk f. évi július havi számában »Vizsgai utóhangok« című cikkhez egy néhány szóval hozzászólani.

Nagyrabecsült cikkírónk cikke e'jén siet kife'enteni és őszintén bevallani, hogy vizsgabarád, én is azt teszem. Bejelentem őszintén, hogy meggyőződéses vizsgael'enes vagyok.

Vizsgael'enességem nemcsak abból fakad, hogy hazánk oktatásügye 99 százalékig jól megfontoltan, ugy lélektani okok, mint paedagógiai elvek a'apján ma már a vizsga eltörlését keresz'tül is vitte. De több mint harminc éves tanítói multam a'tt magam is meggyőződtem afe'ől, hogy a jó tanítónak, mint amilyennek magamat is tartom, nem szabad oly kevés értékű eszközöket igénybe venni iskolája érdekében, mint a vizsga. Mert a cikkíró, mint mondja: **»lelkismeretes tanerők vigyáznak arra, hogy tanítási sikerüket és növendékeiknek készségét bemutassák.«** Hogy ezt megtehessék, meggyőződéssel vallom azt, hogy erre a mai vizsga rendszer igazán nem alkalmas. Egyes tanító kezébe az egész csak porhintési alkalom. Bevallom, hogy hosszú működésem alatt minden vizsgáztatáson fénys volt az eredmény. A legcsöknyösebb padmelegítő is, ha egész éven át soha sem tudott is elfogadható feleletet adni ez alkalommal az én tanítói-rutinom segítségével teljes meglepédetség érzetével ereszkedhetett vissza a padra, mert felelt, mert **»kérdésben a felelet.«** Laikus által át nem tekinthető módszerrel vallomásra birtam az illető felszólított gyermeket. Kicsiholtam belőle szegényes gondolatvilágának ugy mondhatnám te'jességét, de jól tudtam, hogy amit adott, az azután minden. Mely gyermeknek lelkivilága hasonló az olyan szegényes bolthoz, ahol az összes portéka ki van téve a kirakatban, bent pedig teljes az üresség. Míg ellenben azt is tapasztaltam, hogy az igazi tudással rendelkező tanítványaimnak nem egyszer az ünnepélyes pillanatok izgalmá következtében, ideg-feszültségük oly fokozottá lett, hogy tudásuk kimutatására alkalmatlanná váltak, hebegtek, habogtak és belezavarodtak nem egyszer annyira, hogy valósággal azt sem tudták, hogy mit is beszélnek.

Iskolánk munkájának valódi értékét nem külsőséges vizsgák, hanem beható szakfelügyelői ellenőrzés képes csak megítélni, és jogosult azt el is bírálni. Laikust soha nem a belső érték, hanem mindig valamilyen külső mellékes motívum kapja meg — hisz azért laikus — ily esetben a lényeg igen könnyen elsikkadhat, elsikkad. Ezért vallom azt, hogy a külsőséget szem előtt tartó vizsgára semmi szükség nincs, annak fentartására nálunk is mielőbb megszüntetendő volna.

Azt hiszem, a vizsga ugy nálunk, valamint a földmívelésügyi alsóbbfoku szakoktatás egyes intézményeinél — mert már másutt hál' Istennek országunk oktatásügyében nincs is, ezt mindenütt eltörölték — véle az érdekelt intézmény népszerűsítését célozta, — megállapíthatjuk, hogy nagy áldozattal, sok munkával, de annál kevesebb eredménnyel jár.

Ha jól elgondoljuk, hogy ez a vizsga mily jelentéktelen dolog iskolánk érdekében, szabadjon reá mutatnom csak arra, hogy iskolánk, mint a gyakorlati életre kiható intézmények életében vajjon pl. az-e fontos, hogy szépen el tudja mondani a gyermek a szemzés elvégzését, vagy pedig egy szót sem szólva, nem fecsegve, kifogástalanul előttem megcsinálja a szemzést? Laikus, ki sokszor maga sem tudja, milyen a jól végzett szemzés, az elhadart szabályt »előadó«-t többre értékeli, mint az egy szót ki nem ejtő, de munkáját kifogástalanul elvégzett munkás tanuló. Ebből az következik, hogy a vizsgát szem előtt

tartó gazdasági szaktanító első ízben »előadó« igyekszik kinevelni — a közönség megnyerésére — a tanítványból — s ha jut idő reá, akkor gondol — a gyakorlati munkásra is. — Iskolánk népszerűsítésére egy, az iskola munkáját ily nem akadályozó tervet kell keresz'tül vinni és nem az elavult vizsga rendszert forsirozni. Nem azt hirdetni **»csak egyesek, a gyengébb lelkűek félnek, hogy egész évi munkásságuk eredményét mások is lássák és meghallgassák.«** Magam és a vizsgálatot komoly érvekké keresz'tül-vitt megszüntetők többségének nevében a **»gyengébb lelkűek«** jelzőt visszautasítom és azt mondom, hogy a vizsgákért le'kesedők félnek a munkájuk komoly vizsgálatától és akarnak mindenáron tovább is porhinteni a jó laikus közönség szemébe. Nem akarják észrevenni az ilyen eszközöket használók, hogy az ő idejük már lejárt. Ma csak komoly munkával e'ért eredmény lehet a komoly szakfelügyelet tárgya.

Valósággal e'csodálkoztam cikkíró azon valkomásán, hogy ő a vizsgán meg nem jelenőt osztály-ismétléssel **»sujtja.«** Hogyan? Törvény erre nem ad jogot. A törvény a tanórán meg nem jelenőt, mert a vizsga is csak annak minősíthető, — csupán az előirt módon iskolai bírsággal, vagy kihágásnak minősítés esetén, a megfelelő büntetéssel sujtja, de arra nem hatalmaz fel bennünket sehohsem, hogy ily mulasztásért osztályismétlést rendelhetünk el. Abban a hiszemben vagyok, hogy aki ilyet tesz, az fegyelmi vétséget követ el és a reábizott hivatalos hatalmával az visszaél. Ilyet tenni, nézetem szerint nem szabad!

Ami a III-ik osztálynak adott különbizonyítvány ügyét illeti, ez nem je'ent lényegét, ez semmi, legfeljebb és legjobb esetben egy emlék, a nyomdaiparnak pedig ebben a nyomorult világban egy kis ipari munka, és semmi más!

A külön bizonyítvány osztogatásnak csak akkor lenne igazán értéke, ha az, aki azt kapja, valahol értékesíteni tudná; addig nézetem szerint, míg ezt meg nem valósítottuk, hogy az milyen legyen, kár a papírért!

...nár.

* * *

Az igazság szempontjából kénytelen vagyok leszögezni, hogy cikkíró Ur nincs egészen tisztában a középiskolák és ehhez hasonló intézményekben eltörölt **»vizsga«** fogalmával. Nevezetesen ezt a szót ugyan **»vizsga«** ezek az intézetek törölték, de **»évvégi összefoglaló«** e'nevezéssel ugyancsak azt csinálja minden intézet továbbra is — a nagy közönség kizárásával —, mint amit addig csinált nyilvánosan a vizsgán és igen gyakran épen a tanulók érdekében, mert nem egy esetben egyik, vagy másik tanuló épen az összefoglalókon felmutatott tudása ment meg a bukástól.

Ami pedig a tanulók gyakorlati tudását illeti, módjában áll minden iskolának a vizsgán bemutatni és akkor a kevésbbé szóbőséggel, de gyakorlati tudással rendelkező tanuló is érvényesülhetnek. A **»Vizsgai utóhangok«** cikkírójának is ugyancsak ez a felfogása, amikor azt írja cikkében, hogy helyes lenne, ha a vizsga e'életi és gyakorlati részre oszlana meg.

Es amikor cikkíró Ur a vizsgát egy mindennapi órához hasonlítja, fel kell léte'eznem, hogy vizsgát ugynevezett **»vizsgaszemmel«** nem látott. Huszonhárom éves paedagógiai tapasztalatomból veszem és írom, hogy a **»vizsga«** ugy a tanulók, mint a szülők életében egy olyan kimagasló pont, hogy erre a napra, mint a legnagyobb ünnepre készülnek fel. Különösen pedig épen a mi iskolánknál van igen nagy jelentősége, mert a vizsgán

megjelenő szülőkkel és nagyközöniséggel, egyben gazdaságunk eredményét és sikeres kísérleti termeléseit is propagálhatjuk. Az a tanuló pedig, aki indokatlanul elmarad még a vizsgáról is, nem érdemli meg, hogy felsőbb osztályba vigyük, lekiismeretes, jó diák ezt még nem is tette meg azt hiszem soha.

Tapasztálatom szerint, a végbizonyítványnak még

abban az esetben is nagy jelentőséget tulajdonítanak tanulóink, ha az momentán nem is képesít valami pályára, mint egy kedves emléket, annyira féltve őrzik és viszik haza, hogy a legtöbbször még össze sem hajtják és igen sokan bekeretezve lakószobájuk legelső helyére függesztik fel falidisznek, tehát érdemes lenne általánosan bevezetni minden iskolában.

Szerkesztő.

Állattenyésztés, mezőgazdaság

Csonka Magyarország, nem ország!

Egész Magyarország, menyország!

Miképpen biztosítható a buza-termelés rentabilitása a baromfitenyésztésen keresztül?

Irta: POLÓNYI MANÓ.

Amíg a boldog békeidőkben a mezőgazdálkodás, az ipar és kereskedelem terén lassan bár, de céltudatosan haladhattunk előre s »extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita«, egyetlen jelszótól volt hangos Magyarország a Kárpátoktól az Adriáig, addig az utolsó decenniumban, az ideges embereket jellemző kapkodások szütte számtalan jelszó kergeti egymást, mint a világházi szülte válság kreaturái. Hiszen nyilvánvaló, hogy amidőn a kínálat tulkiabálja a keresletet, nagymérvű áresés jár a nyomába s megbomlasztja az egyensúlyt s újabb jelszó, újabb probléma kopogtat ajtókon. Ilyenek már szép számban sorakoznak fel. Így a mennyiségi többtermelés, a minőségi többtermelés, a jobbtermelés elve, a leépítés, az ányergelés, a racionalizálás, a speciálizálás, a standardizálás, a boletta, az agrárblokk, most pedig bekopogtat minálunk a márkázás jelszava. Valamennyi a tulprodukción szülte. Am ez világházienség; valamennyi jelszó járványszerűen terjed, szárnyra kap s bejárja a világot, ahol — válság mindenütt van hozsannával, reménytelten fogadják, attól remélve a probléma sikeres megoldását. Közben a kísérletek eredménytelensége, mind lejjebb rántja az ország szekere, lefelé a lejtőn, amely előtt szakadék tátong. Kérdem, hová rohanunk? Alljunk meg és ne kísérletezzünk tovább. Az angol mondja: **One must take time by the fore-lock** (Üstökénél ragadd meg az alkalmat)...

Van évtizedek óta egyetlen aktív külkereskedelmi tételünk, amely állandóan felfelé tendál, ez **élő és vágott baromfikivitelünk** s van egy lefelé tendáló, a vámkülföldről leszoruló **passzív tételünk, a buzacikk**, amelynek termelése már alig rentábilis. **A kettő szinte kiált juktum után.** En nem célok buza-termelés leépítésére, hazánk mintegy predesztinálva van buza-termelésre, eredményesen üzemelő, ha az ország belső szükségletén felül **feleslegét,**

ott és akként használjuk fel, ahol ezt racionálisabban lehet tőkésíteni. Ha ez idő szerint vámkülföldi értékesítése nem fizetődik ki, mód kínálkozik arra, hogy belföldön, az **állattenyésztésen**, különösen pedig a **baromfi** át jól kifizetődően készpénzre váltassék. Közben pedig végre lehet hajtani a **buzanemesítés** iránt folyamatba tett, vagy még teendő **kísérletezéseket** s míg itt célhoz érünk, felhasználhatjuk termésfeleslegeinket a nagy és számos állatok, az aprójószágok s a **baromfiak jobb takarmányozására**, ami az állatok belértékét fokozatosan emeli s az értékesítésnél minimálisan 25 százalékkal latba esik, ami a buza, ugyszintén a többi gabonamagvak javára irandó.

Eddig és évtizedeken keresztül állandóan hangoztattam, hogy baromfitenyésztéssel önálló üzemenként a mezőgazdálkodás keretén kívül senki használhatatlan nem foglalkozhatik, ellenben a mezőgazdaság egyik legjobban kifizetődő ágazata, ha a személyi, dologi és tárgyi kiadások megfelelő munka-beosztással, munka megosztással, anyag és termelvények célszerűbb felhasználásával lényegesen csökkentetnek.

Az eredmény biztosítása elsősorban attól függ — most baromfitenyésztésről lévén szó, — hogy a fajta megválasztásánál figyelembe vettünk-e a bel- és külföldi piac kívánalmait? Erre a kérdésre nem a tenyésztőtől, nem a termelőtől várom a választ, hanem a bel- és külföldi piacot ellátó értékesítési szervek képviselőitől, az exportőröktől s azokkal állandó érintkezést fenntartó **Mezőgazdasági Hivatali Intézet vezetőségétől.** A tenyésztő, mint termelő, nem erőszakolhatja produktumait az értékesítő szervekre, s csak akkor cselekszik célszerűen és előrelátóan, ha ő alkalmazkodik a piac kívánalmaihoz. **Szintugy a köztenyésztést irányító hivatalos tényezők sem szolgálhatják a közérdeket, ha nem alkalmazkodnak az értékesítési szervek erre vonatkozó ki-**

vánalmához, akik egyedül ismerik úgy itthon, mint a vámkülföldön a vevőközönség igényeit.

Sok évtized számol be arról s a hivatalos statisztika is alátámasztja azt, minő előretörésnek örvend a magyar háziszárnyas, a vámkülföld minden zugába is s magam is szakmunkámban kimutattam 45 év ebbeli értékesítési adatait, kezdve 3.5 millió pengőtől 50 millió pengőig, ami évről-évre 1 millió emelkedést jelent. Ez a rekordtartás elég tanulság arra nézve, milyen gyökeret vert a magyar háziszárnyas Európa északra eső államaiban s ha tekintetbe vesszük, hogy ezt az anyagunkat a Nagymagyaralföld tanyavilága szolgáltatja 91.8 százalék erejéig, elképzelhető, mit lehetne eme nemzeti kincsünkéből kitermelni, amelyet nem is kell bányászni, mert azt ott a Nagymagyaralföld a természet szabad ölen nyíltan élénk tárja. A konjunktúra-tenyésztők kürtöik világgá önös érdekből, hogy csak az ő fajtáik hasznathatók s arra hivatkoznak, hogy ezek vannak e tulajdonságaik révén Európában elterjedve, tehát nekünk is azokat kell propagálni. Am éppen ez kell, hogy felnyissa szemünket, hogy ez a legnyomósabb okot szolgáltatja nekünk, hogy mi ne utánozzuk őket! Hiszen már unos-untalan megismételten úgy szakkönyveimben, mint sajtóközleményeimben évtizedek óta, hogy ha az egész világ az ismertetett kulturfajtákat tenyészti és piacra dobja, nekünk amazoktól jobbat, értékesebbet kell termelnünk — **ugyszólván csemege-számba menőt** — mert mi csak a jobbnál is legjobbal tudunk a külföldi versenyben helytállani s évről-évre fokozódó bevételekre szert tenni!

Van-e Európában messze még egy ehhez hasonló tanyavilág, mint a mi Alföldünk, ahol a két-tőshozamu háziszárnyastily olcsón az Ur Isten gazdagon terített asztalánál fel lehet nevelni, s melyet a mi szakavatott, hozzáértő hazafias érzelmű kereskedőink hizlaldáikban még némileg feljavítva és a külföld igényeinek megfelelően kikészítve világhírbe hozták, de most már súlyos aggodalommal vannak eltelve annak láttára, hogy ennek az ezer, éves muitra támaszkodó háziszárnyasaink viharedzett, igénytelen, gyorsan növe, fejlődő és tolasodó, tüzes, élénk kakasainknak fejét veszik, bárdal leütik s helyettük a vastagsontu s emelkedő tulajdonságokkal bíró kulturfajták himeivel párosítják össze tojóállományunkat.

A buzatermés az állattenyésztési ágazaton keresztül úgy mutatkozik rentábilisnek, ha az olyan állatfajtákra fordítják, amelyek világpiac-képesek s a külföldön biztos kilitással készpénzre felválthatók!

Ilyen a magyar parlagi baromfi, míg az idegen kulturfajták husanyaga nem állja a versenyt, a kereskedelemnek sem itthon, sem külföldön nem kell s a beléjük tömött gabona ára sem térül meg, nem hogy javulást hozna. Többen, s köztük Vass János nagyhágócsi birtokos is utalt ugyanarra, hogy a baromfin keresztül lehetne 30 pengős buza-árakat elérni, de nem jelölte meg annak mikéntjét. Ha nem a nemesített magyar parlagira építi fel reményeit, illuziói csakhamar cserben fogják hagyni s a saját buzájával is rá fog fizetni.

Egyesületi élet.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek Magyarország
Feltámadásában, Amen!**

Kiállításunk és kongresszusunk elmaradása.

Országos egyesületünknek f. évi szeptember hó 12-én, Budapesten megtartott választmányi ülése hosszas és beható tárgyalások után mérlegelte azokat a fontos előnyöket, melyeket a szegedi kiállítás és kongresszus intézményünkre remélhetőleg hozna, más részről pedig megvitatta azokat a váratlanul feltámadt nehézségeket és akadályokat is, melyek a kiállítás és egyidejűleg a kongresszus elhalasztását tették indokolttá.

A választmány felelőségének teljes tudatában úgy határozott, hogy sajnálattal, de kényszerül a tervezett gazd. iskolai kiállítást, valamint a kongresszust elhalasztani és annak megtartását jobb gazdasági évben, valószínűleg 1932-ben eszközölni.

Az elhalasztásnak oka a mostani válságos és súlyos gazdasági, valamint pénzügyi helyzet. A nehéz gazdasági helyzet, amibe az ország háztartása jutott, nem ad módot arra, hogy ilyenmü kiállítást állami kedvezményekkel segítyezzenek. Így szállítási kedvezményt, akár a belföldi kiállítási tárgyak, akár a külföldi értékes bemutató anyagára kieszközölni nem lehetett. A kiállítás látogatására sereglők részére a kedvezményes utazás biztosítása is kétségsé vált.

Ilyennemü kiállítás rendezése tetemes költséget igényel, a helyiségek berendezése, diszitése, feliratok stb. készítése tprén is. Ezeket a költségeket egyesületünknek legalább is előlegezni kellett volna,

hogy a várható báléptidijkból és a tagok áldozatkészségéből e tételek megtérüljenek. Egyesületünk pénztárának mostani helyzete olyan, hogy még a régebbi kiállítások költségeit sem heverte ki, a tagdíj fizetések is igen gyéren folynak, így nem lett volna képes arra, hogy a több ezer pengős tételt előlegezze.

De az egyesületi tagok teherbirása is nagyot csökkent és válságosra fordult az utóbbi időben a fizetés lezárással, az új tanév gyermekiskoláztatás gondjaival, a közelgő tél minden aggályával.

Maguk a gazd. iskolák sinasának jelenleg valami rózsás anyagi helyzetben, hogy a tervezett nagyobb szabású kiállítás anyagi terheit egykönnyen viselhessék. Vannak, melyek még a tavaszi kiállítás költségeit sem heverték ki, mások tanerői jégkár, szárazság és hasonló elemi csapásokról panaszkodnak, értékesítési zavarokról, iskola fenntartók kétségbeesítő helyzetéről irtak a rendezőségnek. Mind-mind olyan tényező és mérlegelést követelő ok, melyek elől teljesen elzárkózni nem is lehetett.

A nehéz és igen válságos gazdasági helyzet az államháztartás, iskola fenntartók, az iskolákon keresztül a tagokig, a társadalom és kiállítás látogatóiig elhat, bénító nyomást eredményez, takarékos-ságot, meggondolást követel.

Ezt a meggondolást, ezt a takarékos-ságot hozta meg a választmány döntése, mikor nagy sajnálattal ugyan, de a kiállítás elhalasztása mellett foglalt állást.

Fájó lélekkel hozta e döntést, már csak azért is, mert Szeged sz. kir. városa a legmesszebbmenő előzékenységgel fogadta és várta kiállításunkat. Az illetékes körök bevonásával gyönyörű helyiségeket biztosított annak méltó befogadására. Modern kertészetének pompás növényzetét ajánlotta fel díszítés céljaira és dísztermét a kongresszus rendezésére bocsátotta, még a szállítások könnyítését is a városi fuvarosok átengedésével előmozdítani kívánta, érdekes látivalóinak sokaságát az érkező látogatók elé terítette stb. stb. S mindezt jó szívvvel, igaz magyaros vendégszeretettel, a gazdasági népoktatás iránt érzett megbecsüléssel, ügyünk méltatása érdekében ajánlotta fel, hogy részéről ezekkel

járuljon hozzá kiállításunk és kongresszusunk sikeréhez.

Mindezeket sajnos egyelőre nem vehetjük igénybe. E sok kedves figyelmet, fájó szívvvel további időre fenntartani kényszerülünk, mert egy tőlünk független hatalmasság, a súlyos gazdasági válság és pénztelenség vétőt mondott terveinkre.

Elnökségünk nehéz helyzetbe került a szegediekkel szemben, mert mindezeket lemondani, jobb időkre halasztani kényszerült. De megértő és jó magyar urak a szegediek, kik szintén látják és érzik a gazdasági helyzet rombolását, a váratlanul előálló súlyos akadályokat és így visszalépésünk tényét megértéssel fogják bizonyára méltányolni.

Kárpótlásul közgyűlésünket tartjuk meg Szegeden, remélhetőleg minden tagunk részvételével és ezen is szorgalmasan tevékenykedünk az elhalasztott, de azért okvetlenül megtartandó későbbi kiállításunk és kongresszusunk érdekében.

Fájó érzést vált ki az elmaradás azon iskoláknál is, hol a terményekkel és anyagokkal időnyiszterileg már elkészültek, mert a halasztás által munkájuk, fáradságuk és költségük egy része kárba veszett. Nyugodjanak meg ezek és legyenek türelmesek. Jobb így, kevesebb előkészületi költséggel, mint bizonytalan nagyobb kiadással megjárni kiállításunk mai időbeni forgatagát.

A kiállítás elmaradásával természetesen nem tartunk kongresszust sem, mert ez kapcsolata lett volna bemutató kiállításunknak. Ennek előkészületei sem veszték azonban el, mert a jövő évre halasztott kiállítás során még erőteljesebben és még jobban kiforrt megoldáshoz juthatnak a már nagyrészt benyújtott határozati javaslatok.

Lényegében tehát nem temetünk, az eszmét, a gondolatot nem adjuk fel, annak legkisebb részét sem ejtjük el, csak elhalasztjuk, jobb időre tesszük, hogy a sikert így feltétlenül biztosíthassuk.

A jövőbe senki sem lát, mi sem nézhetünk biztos szemmel előre. Hitünk, reményünk, akaratunk azonban erős, s ha pillanatnyilag tompítja is a mostani válság, megszüntetni azokat csak nem tudja, mert minden válságot az erények túlének és egy szebb jövő korszakát eredményezik.

Választmányi ülés.

Országos Egyesületünk Schill János egyesületi elnök elnöklété alatt, f. évi szeptember hó 12-én a választmányi tagok nagyszámú érdeklődése mellett Budapesten ülést tartott a következő tárgysorozattal:

- 1) Elnöki bejelentések és előterjesztések.
- 2) A kongresszus és kiállítás elmaradása, évi rendes közgyűlés előkészítése.
- 3) Szerkesztő, pénztáros, könyvtáros jelentése.
- 4) Indítványok.

Elnök mielőtt a tárgysorozat letárgyalásához kezdett, kegyeletes szavakkal emlékezett meg a közel múltban elhunyt Nagy J. Béla és Beke András kartársainkról s méltatva irodalmi, illetve egyesületi munkásságukat, emléküket jegyzőkönyvben kívánta megörökíteni.

1. A tárgysorozat első pontjában elnök beszámolót tartott, melynek különösen kimagasló pontja volt dr. Ernst Sándor népjóléti miniszternek, vallás- és közokta-

tásügyi miniszterre való kinevezése és dr. Czettler Jenő egyetemi tanár, képviselőházi alelnöknek, egyesületünk örökös díszelnökének az I. oszt. magyar érdemkeresztel való kitüntetése alkalmából az üdvözlésének bejelentése. Választmány nagy lelkedéssel fogadta elnöknek ezen bejelentését.

Közben meleg szavakkal köszöntötte elnök Géher Lajos — személyesen megjelent — országos szakfelügyelőnket és kérte ügyünknek hathatós támogatását s egyben a szakfelügyelőség további kiépítését. Géher Lajos szakfelügyelő meghatóttan mondott köszönetet e váratlanul ért figyelemért és válaszában kijelentette, hogy épen mint eddig, a jövőben is minden törekvése az lesz: tökéletesíteni és előre vinni a gazdasági népoktatás ügyét.

Elnök bejelenti, hogy a III-ik Egyetemes Tanügyi Kongresszus végrehajtó-bizottsága azzal a kéressel fordult egyesületünkhöz, hogy a kongresszusi napló kiadási

költségeihez egyesületünk is részarányosan — 200 drb. tiszteletpéldány átengedése e'lenében — 1000 pengővel járuljon hozzá. Választmány sajná'attal állapítja meg, hogy a leromlott gazdasági viszonyok mellett az egyesület pénztára annyira üres, hogy ez alkalommal bármennyire is üdvösnök tartja a kongresszusi napló megjelentetését, egyáltalában nem járulhat hozzá a napló kiadásához semmivel. Ellenben azt az összeget, amelyikkel a Kongresszus pénztára Egyesületünknek, — a kiállítás díszítése- és csomagok szállítási költségeihez visszatérítését illetőleg — tartozik, erre a célra készségesen átengedi. Egyben ezuton is felhívja státusunk tagjait, hogy az 5 P értékben megjel'eno naplót minél többen vegyék meg.

Tass Ferenc, a békéscsabai felső mezőgazdasági iskola igazgatója átiratot intézett egyesületünkhöz, melyszerint a gazdasági szaktanítás egységes megszervezése és hatásköri kérdések megvitatása tárgyában összehívandó értekezletre egyesületünket is meghívja. A választmány az értekezleten való képvisel'ettel az elnökséget bizza meg.

Bejelenti elnök továbbá, hogy a minisztérium új a'pszabályunkat a mai viszonyoknak megfelelő módosítás és átdolgozás végett visszaadta s egyben kéri annak munkába való vételét. A választmány egyöntetű véleménye alapján Pataky Sándort kéri fel az a'pszabályok átdolgozására és az ő javaslata után fog'alkozik majd az ügyvel.

Elnök bejelenti, hogy annak idején az egyesület által kütizött három 100 pengős pályatételre, mindössze egy pályamunka érkezett be, de minthogy ebből választani nem lehet, kéri a pályadíj kiutalásának egyidőre való felfüggesztését. Választmány úgy határoz, hogy az októberi nagygyűlésen ismételt három pályatételt hirdet meg és a díjak kiosztását, illetve odaitel'ését, az ezekre beérkezett munkák után dönti majd el.

2. A kongresszus és kiállítás elmaradása, évi rendes közgyűlés előkészítése. Elnök előterjeszti, hogy bár igen szépen elő volt készítve a kongresszus és az ezzel kapcsolatosan rendezendő kiállítás anyaga nagyon gazdagnak és tanulságosnak ígérkezett, a váratlanul bekövetkezett gazdasági helyzet nem alkalmas jel'enleg egy ilyen nagyszabású és jelentősé'gű ügy levezetésére, miért is javasolja a kongresszus- és kiállításnak bizonytalan időre való elhalasztását.

Választmány mér'elgelve a körülményeket egyhangúlag elhatározza a kiállítás- és kongresszusnak — egyelőre — egy évre való elhalasztását, a rendes évi közgyűlést

azonban e lap hasábjain egyidejűleg közöl programmszerint f. évi október hó 3-án Szegeden a városháza dísztermében megtartja és egyöntetű vélemény alapján elhatározza, hogy a közgyűléssel kapcsolatos díszközgyűlésen dr. gróf Klebelsberg Kunó v. vallás- és közoktatásügyi minisztert, Szeged város országgyűlési képviselőjét, a gazdasági népoktatás fejlesztése érdekében kifejtett eredményes munkásságának elismeréséül, va'amin hál'aja kifejezése képen az Egyesület örökös díszelnökévé választja meg s ennek emlékét díszalbummal is megörökíti.

3. A szerkesztő jelentésében rámutat arra, hogy a lapot nagyon elhanyagolt állapotban vette át, kéri annak minden oldalú támogatását. Különösen kéri ezen az uton is az iskolák igazgatóit, hogy a lap e'őfizetési díját lehetőleg minden évben pontosan, küldjék be.

4. A pénztáros jelentése igen szomorú képet mutat, még mindig igen sok azoknak a tagoknak a száma, kik hosszú évek óta nem fizettek tagságdíjat és még a részükre nyújtott előnyös részlettörlesztés lehetőségét sem veszik igénybe. Ma-holnap az a helyzet következik be, hogy a státus fele, — akik amugy is lekiismeretesen kivesszük részüket minden munkából — viseli összes terheit az egyesületnek. Ha mindenki lekiismeretesen fizetné tagsági díját, tetemesen le lehetne szállítani azonnal a tagsági díjakat.

Választmány megbotránkozással hallgatta azoknak a tagdíjhátralékosoknak neveit, kik nagyobb összeggel tartoznak és elhatározta, hogy amennyiben ismételt jöndu'atu felszólítás után sem hajlandók az illetők hátralékaikat törleszteni, módját ejti a megtorló intézkedések alkalmazásának, mert aki azt az intézményt és annak működését, — melyik állandóan az összesség, de különösen mindnyájunknak kenyeret biztosító népoktatásügy felvirágztatásán dolgozik — csekély hozzájárulásával nem igyekszik támogatni, nem becsüli hivatását és önmagát sem semmire, tehát nem érdemel továbbra is kiméletet.

Pénztáros további előterjesztésére a temetkezési segélyt a választmány 300 pengőre javasolja leszállítani. A Rádli alap mikénti felhasználásának javaslatátételeére egy bizottságot küld ki Pataky Sándor, Vrnay Kálmán, Molnár Sándor és Riedelmayer János tagokból s az ő javaslatuk után dönt az alap felhasználásáról, addig azonban az alap pénze bankbetétként kezelendő.

Farkas Gyula indítványára és Györfy Géza hozzájárulása után a választmányi tagok költségeinek megtérítésére, úgy határozott a választmány, hogy a mindenkor személyvonat félmásodik osztályának díját és napi 6 pengő

GERGELY-FÉLE **K O L U M B U S** SZABADALMAZOTT
KELTETŐ- ÉS NEVELŐGÉPEK
LÁMPANÉLKÜLI MELEGVIZFŰTÉSSEL, VALAMINT LÁMPA- ÉS MELEGVIZFŰTÉSSEL
50, 00, 200, 300, 400, 600 és 800 tojás befogadóké- 1922 és 930 évi modell? — A gyakorlatban fényesen
pességgel. Sok száz elismerőlevél! bevált Sok száz elismerőlevél.

Tojáshozamra berendezett fajbaromfi tenyésztés

Legjobb tojókból származó fehér amerikai leghorn-tyukok. Tenyésztojás és napocsibe eladás. Csapó-
lészek-ellenőrzés és törzskönyvezés
Az állomány vérvizsgálat alapján fehérhasmenés-
mentés.

**Ólak, baromfitenyészt. eszközök,
erőtakarmanyok.**

Amerikai boxos-termelésre berendezett méhészet
Fajmész és csemege lépesmész.

Válaszbélyeg ellenében díjtalan szakoktatás

GERGELY BÉLA BUDATÉTÉNY
VASUTI ÁLLOMÁS: BUDAFOK MÁV.

EZELŐTT: KÁPOLNA-UTCA 85. SZ. (PEST MEGYE)
MOST Ulica nevének meg-
változtatása folytán SÁNDOR-UTCA 3.

élelmezési és lakásdíj pótlékot térít meg, amikor azt a pénztárunk állapota megengedi.

5. Könyvtáros jelentésében arra kérte a választmányt, hogy a szükséges könyvvállványra már kiutalt 20 pengőt emelje fel 30 pengőre. A 10 pengő kiutalására e'nököt felhatalmazza a választmány.

6. Végül elhatározza a választmány, hogy a szegedi nagy gyűléssel kapcsolatosan tanulmányi kirándulást rendez a Szeged határában fekvő önálló gazdasági népiskolákhoz és utasítja a pénztárost, hogy ez alka'omból bélyegtelen nyugtájára minden résztvevő tagnak a napidiját és utazási költségét fizesse ki.

7. Indítványok során Ferencz József jegyző elfoglaltságára való tekintettel bejelentéi jegyzői tisztségéről való lemondását.

Választmány jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki Ferencz Józsefnek eddigi munkásságáért, lemondását tudomásulveszi és úgy határoz, hogy a takarékoság elveit szemelőtt tartva egyelőre külön jegyző választását nem tűzi ki, hanem javasolja a közgyűlésnek, hogy a jegyzői teendők ellátásával a titkárt bizza meg.

* * *

A választmány alapos vita után a köz- és diszgyűlés meghívóját a következőképpen állította össze:

Meghívó.

A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete

folyó évi október hó 3-án, délelőtt 9 órai kezdettel Szegeden, a városháza dísztermében

rendes évi közgyűlést és diszgyűlést tart;

melyre az egyesület minden tagját s a gazdasági népoktatás iránt érdeklődőket tisztelettel meghívom. Egyben kérem az egyesület azon rendes tagjait, akik a közgyűlésen való megjelenésben akadályozva lennének, sziveskedjenek ezt előzetesen írásban közölni, mert szóbeli igazolások egyáltalában nem, utólagos igazolások csak orvosi bizonyítvány alapján vehetők figyelembe.

A közgyűlés fargysorozata:

- 1) Elnöki beszámoló.
- 2) Indítványtétel dr. gróf Klebelsberg Kunó v. miniszter örökös díszelnökké való megválasztására.
3. Alelnök, szerkesztő, könyvtáros vá'asztása.

- 4) Titkári jelentés.
- 5) Számvizsgáló bizottság jelentése az 1930-31. évi számadások átvizsgálásáról, 1931-32. évi költségvetés le' tárgyalása.
- 6) Szerkesztő, könyvtáros jelentése.
- 7) Előzetesen írásban beadott indítványok tárgyalása.

Diszgyűlés rendje:

(délelőtt 11 órakor:)

1. **Hiszkegy**, éneklí a szegedi kir. róm. kath. tanítóképző intézet énekkara.
2. Dr. gróf Klebelsberg Kunó v. miniszter örökös díszelnöki beiktatása.
3. **Zene szám**: előadja fent jelzett tanítóképző intézet zenekara.
4. **A gazdasági népoktatás aktuális kérdéssíról**, nevezetesen: a) az önálló gazdasági népiskolák hivatásáról előadást tart: Géher Lajos orsz. szakfelügyelő; b) az iskolán kívüli népművelés kapcsolata az önálló gazdasági népiskolákkal: Farkas Gyula igazgató és c) a nénevelés az önálló gazdasági népiskolákkal kapcsolatosan kérdéssíról: Obingerné Czirmes Irén.
- 5) **Záróbeszéd**, tartja: Schill János, elnök.
- 6) **Hymnusz**: éneklí a már ismert tanítóképző intézet énekkara.

Makó, 1931. évi szeptember hó 14-én.

SCHILL JANOS
elnök.

* * *

A közgyűléssel kapcsolatosan tájékoztatásképpen közöljük, hogy a közgyűlés napján reggel 8 órakor a fogadalmi templomban istentisztelet lesz, amelyen egyesületünk testületileg részt vesz, kívánatos lenne, ha a tagok már ezen nagy számmal jelenének meg.

Akik szállodai elhelyezést óhajtanak, lépjenek érintkezésbe Kamenszky Béla — Szeged-Szatymaz — igazgató, főrendezővel, ki ezeket az ügyeket intézi és amennyiben tömegesebb jelentkező lesz, egy-egy szállodának a lefoglalásával jutányosabb árak érhetők el.

Hogy a napidij- és utazási költségeket a pénztáros lehetőleg gyorsan elintézhesse, mindenki írja be a nevét az erre a célra kitett ivre, ugyanakkor kérjen hivatalos utiszámla lapot és azt pontosan kitöltve a gyűlés után három napon belül okvet'en küldje be Vrnannay Kálmán főpénztáros címére, Turke. Az egyöntetűség és költség megtakarítás szempontjából ajánljuk, hogy minden iskola tan-testülete egy levélben összegyűjtve küldje be kitöltött és aláírt utiszámláját.

Hivatalos közlemények.

Az önálló gazdasági népiskolák orsz. szakfelügyelőségének áthelyezése.

Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ur f. év július hó 15-én 740-11-6 1931. sz. magas rendeletével Géher Lajos gazd. népisk. orsz. szakfelügyelőt a derecskei önálló gazd. népiskolánál betöltött igazgatói teendők további ellátása alól felmentette és hivatalból, a szolgálat érdekében a szakfelügyelői hivattal együtt Szegedre helyezte át, hol Boldog-

asszony-sugarút 57 sz. alatt hivatalos működését újból meg is kezdte. A hivatal telefonszáma: 32-41.

Ezen régóta várt intézkedésre iskoláink intenzívebb irányítása és ellenőrzése céljából ugyanis szükség volt, mert Derecske helyzeténél fogva nem volt eléggé alkalmas a szakfelügyelőség további

székhelyéül. Az igazgatói teendők ellátása is jelentékeny időt és munkaalkalmat vont el ezen felül a hivataltól. Új állomáshelye központibb fekvése, megközelíthetősége folytán erre már sokkal megfelelőbb.

Körünkben ismert tény, hogy a gazdasági népiskolák szakfelügyeletét még 1915-ben szervezték meg az akkor működésben lévő 84 iskola irányítása és ellenőrzésére. E'ő szakfelügyelő Grasseli Miklós, helyettese Márialaky Kálmán volt, Kecskeméten. Miután a hivatal ellátása akkor is az igazgatóság és tanítással volt összekötve, nevezettek megbízatásukat csakhamar visszaadták és erről lemondottak.

További szakfelügyeletre Gerényi Jakab miniszteri osztálytanácsos kapott megbízást, ki iskolánkat 1919. évig ellenőrizte és tevékenyen irányította. 1919. évben Rádli Lajos központi szolgálatra berendelt gazd. isk. igazgató lett szakfelügyelő, ki nek 1927. évben bekövetkezett váratlan elhunytáig iskoláink állapota, ügy- és számvitele hatalmas fejlődést ért el.

Géher Lajos 1927. év január hó eleje óta végzi a szakfelügyelői teendőket. A 16 éves intézmény változatos multját tehát Kecskemét, Budapest, Derecske és Szeged jelölik meg.

A magunk részéről örömmel vettük az új állomáshelyre történt áthelyezést, mert ezzel a kívánatos takarékoság előírt betartásával az ügymenet gyorsítását és tökéletesítését bizonyára el fogjuk érni. Öszinte szeretettel üdvözljük szakfelügyelőnket új állomáshelyén. Kívánjuk, hogy az a nagy áldozat, amit — 30 éves — egy helyben való működése ott hagyásával hozott, sokszoros kárpótlást nyerjen Szegeden és munkabírása iskoláink, ügymenetünk további fejlesztését, családjá meglegedett boldogságát eredményezze.

A M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter:öl.
745—11/271—1931. szám.

»A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Uzony Mária abonyi állami helyettes gazdasági szaktanitónót az 1927. évi 9000 M. E. rendelet alapján járó illetményekkel állami gazdasági szaktanitónóvé kinevezte.

Budapest, 1931. évi augusztus hó 13-án.

A miniszter helyett:
Dr. Petri Pál sk.
államtitkár.

IRODALOM.

A könyv a legértékesebb barát!

Hogyan lehet a tyúktenyésztés a falu életének könnyítője?

(Molnár Pál könyvének a második kiadása.)

Irtá: KUBACSKA BÉLA.

Néhány hónappal ezelőtt ugyanezekről a hasábkokról szóltam az olvasókhöz ugyanerről a kérdéstről. Befelező soraimban akkor ezeket irtam: »...Nem mond többet, mint amennyit elmondania ezekről a dolgokról szükséges, de amit mond, az mind helyes, jó és a gyakorlatban, kint az életben mindenki megvalósíthatja és előnyére gyümölcsöztetheti is... Ebben rejlik e könyvnek az a jövőbeni nagy sikere, amelynek alapján a Kamarától majd a második, a harmadik, a negyedik és a további kiadásokat fogják kikényszeríteni — a vevők...«

Most, rövid három hónap után igazolva látom megállapításaim igazát, amikor az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara hivatalos kiadásában másodszer jelenteti meg titkára által kiválóan megírt, értékes gyakorlati kis szak-könyvét. A mai nehéz élet, a gazdasági válsággal vívódó gazdaközönség a legkritikusabb időben önmagától megtalálta a helyes utikalaut e kis műben és a hivatalos támogatás helyett adott saját támogatásában olyan erkölcsi és anyagi támogatást a szerzőnek és kiadónak, amellyel lehetővé tette, hogy az első kiadásnál tetemesen nagyobb

példányszámban rövid három hónapon belül a második kiadás is megjelenhetett már. Maga ez a tény a legfényszebben igazolja azt, hogy a könyv mily haszonnal forgatható kint az életben a gazdaember és a baromfitenyésztő kezében, hogy még azok a vidéki egyszerű gazdák is, akik számára irták, egyszerre elkapkodták az első kiadás összes példányait, noha ők könyvet egyébkor nem igen szoktak a kezükbe venni, csak ha a templomban ülnek. De még mást is mutat ez a jelenség, és pedig azt, hogy a vidék, a falvak és a tanyak népe igazat ad a szerzőnek mindenben, amit mint vezéreszmét és irányelvet csillantat meg csak röviden a könyvében. Egyik és legfontosabb vezéreszméje a könyvnek az, hogy a magyar parlagi baromfi nemesítésével komolyan ke'l foglalkozni, ezt a kiváló állományunkat meg kell becsülni és tervszerű nemesítésével országosan kell foglalkozni. A Fregó'i-módjára változó külföldi fajták divatjával szemben csak a magyar parlagi baromfi tisztavérben és cseppvérben történő nemesítésével tudunk maradandó és egyedül üdvös eredményeket elérni, tehát a társadalomnak és a kormánynak egy-

aránt ezen az uton haladva kell dolgoznia a jövőben a baromfi köztenyésztés föllendítése ügyében.

A társadalmi oktató munkán kívül szükség van a szakoktatásnak is ebben az irányban történő beállítására, éppen úgy, mint ez annak idején történt a méhészet, a selyemhernyótenyésztés és a faiskolázás terén s a mai világban pedig a növényvédelem és a gyümölcsstermesztés terén látható. A szakoktatás országos megszervezésénél azonban már elengedhetetlenül szükség van a kultuszminisztérium és a földművelésügyi minisztérium bekapcsolódására is a társadalmi munkán kívül, amit Molnár szépen kifejt a második kiadáshoz írt előszavában, amikor mindezekre föl hívja e két szakminisztereknek a figyelmét és könyvét is nekik ajánlja.

Ugy a kezdő tenyésztők, mint a falusi baromfitartók is éppen azokkal a legfontosabb kérdésekkel nincsenek tisztában, amelyek a racionális és az eredményesen üzemelő baromfitenyésztésnek az alapjai nyugszanak: 1. Az adott hazai viszonyoknak és a reális gazdasági életnek legjobban megfelelő tyúkfajta, amelyik a legkisebb befektetési költséggel a legnagyobb jövedelmet adja. 2. A helyes és gazdaságos takarmányozás. 3. Az egészséges és jóságos mellett olcsó ólázás. 4. A föltétlenül szükséges tenyészirányban történő tenyész kiválogatás (selectio) és himálatosra. 5. A baromfi betegségek elleni óvintézkedések és fertőtlenítések legelőnyösebb közelelményei, amelyek megtörténte nélkül nincsen eredmény sehol sem, de amelyek megtételével nagy károktól kiméli meg magát minden baromfitartó és tenyésztő.

Azért kell ezekkel a kérdésekkel a gazdákat minden további intézkedések előtt megismertetni, s a nép legszélesebb rétegeit ezekre kioktatni, mert a legújabb statisztikai adataink szerint a hazai összes baromfiállománynak a 91.8 százaléka a falu és a tanyavilág gazdáinak.

a kezén van. S hogy ez a mai nehéz időkben milyen haladás és messze kiható munka volna, amelynek hatása országosan jelentkezne, azt igazolja az a tény, hogy kormányjelentéseink szerint is a jelenlegi válságok idején is, kiviteli kereskedelmünk legelső tételére küzdötték föl magát baromfi és baromfitermékeink kivitele és ez maradt az egyetlen cikkünk már évek óta, amely minden válság ellenére is állandóan és rohamosan egyre fölfelé tendál s erősödik!

Nincs az a mennyiség világhíres husu magyar parlagi baromfinkból, amit a londoni, berlini, bécsi, bruxellesi, párisi és a többi nyugateurópai nagy piacokon ne tudnánk bármikor azonnal előnyösen értékesíteni és készpénzre átváltani. E téren még igen nagy lehetőségeink vannak s ha a kiváló minőségű baromfihus termelésre fordítjuk minden erőnket a tojástermelés korlátozott fokozásával, akkor megszervezett exportpiacunk minden baromfit és baromfiterméket értékesíteni tud jó áron, ami által a hazai gazdasági viszonyainkat fogjuk jobba és a súlyos anyagi gondokkal küzdő falusi nép életét pedig könnyebbé és boldogabbá tenni.

A népszerűen megírt kis szakmunkát a gazdatitkárok, a mezőgazdasági szakoktatók és szaktanítók és ezeknek az iskoláknak a növendékei kiválóan fölhasználhatják népművelési és szakoktatási munkásságuknak a kapcsán.

Ilyen kérdésekkel foglalkozik ez a nagy keendőségnek örvendő igen hasznos gyakorlati kis szakkönyv. Használhatóságánál és nagyon olcsó voltánál fogva a legmelegebben ajánlhatom mindenkinek, kit ez a kérdés érdekel. Beszerezhető az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamaránál Kaposváron, Németh István-u. 23. Ára 60 fillér s ez levélszévegyben is beküldhető. Terjedelme 60 oldal, 16 értékes képpel díszítve.

H I R E K.

Az önálló gazdasági népiskolák nagy sikere a folyó évi buzakalász versenyeken.

Életképességünknek, nagy hivatásunknak igen szép tennyelét adták az önálló gazdasági népiskolák a folyó évben is.

A Pesti Napló idei buzakalász versenyén a **Sebestyén Arnold-émléksereget**, a legmagasabb díjat, a kabai **Önálló Gazdasági Iskola** nyerte meg, melyről a következőket írja a lap: »Ennek munkája érdemelte ki emlékseregünket, amelynek buzdító jel-szava az idén is ez: »**A magyar buzáért. A magyar népért. A magyar földért**«. Az a hasznos működés, amelyet a kabai Önálló Gazdasági Iskola nemcsak saját eredményének elérésénél, hanem a környékbeli kiscgazdák oktatásánál is elért, **ujabb dicsőséget szer-**

zett alsófoku mezőgazdasági szakoktatásunknak és mutatja, hogy milyen értékes tevékenységet fejt ki ezeknek az iskoláknak tanári kara.«

A hajduszoboszlói **Önálló Gazdasági Népiskolá-**nak ítélte a zsüri az aranykalász koszorút »amelynek munkásságát már évek óta igazolják a minőségi vizsgálatok. Az Állami Liszt-kisérletti Állomás szerint 1930-ban az iskola buzájának acélossága 65 százalékos, vízfelvevőképessége 65—76 százalékos volt. A zsüri döntése azért is tüntette ki ezt az iskolát, mert a hozzánk küldött igazolások szerint az iskola vetőmagjait felár nélkül cseréli ki,« írja a lap.

Kitüntető diplomát és műtrágyát nyertek: a **cegi, csongrádi, fegyverneki és gyomai Önálló Gaz-**

Gazdasági Népiskolák.

Kitüntető dicsérettel kell megemlékeznünk a cigándi és kiskunlacházai gazdasági jellegű továbbképző iskolákról, amelyek ugyancsak a Pesti Napló versenyén kitüntető diplomát nyertek.

A Békéscsabai Kisgazda Egyesület f. évi tiszavidéki legszebb buzakalásversenyén az első díjat, nagy szerepet a békéscsabai önálló gazdasági népiskola, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara oklevélét a gyomai önálló gazdasági népiskola nyerte.

Ezen versennyel kapcsolatosan iskoláink működését illetően a következőket írja a »Kőrösvidék« lapja:

»Rendkívül becses, tanulságos és minden mező-

gazda szemlélőnek nagy gyakorlati értékű az a munka, amelyet vitéz Bocskóy András igazgató, illetőleg a békéscsabai önálló gazdasági iskola végzett azáltal, hogy hét különböző buzafajtát, hazait és amerikaiit egyaránt, többféle aratási időpont szerint sorozatosan vizsgálva mutat be. Ez az összeállítás azt bizonyítja szemléltetően, hogy a legkorábban aratott buza a legelősebb, a legpirosabb és sikerben leggazdagabb, míg a később, halogatva learatott, túlérett búzáék fokozatosan gyengébb minőségűek. Ez a nagyszerű gyűjtemény azt is mutatja, hogy vitéz Bocskóy igazgató személyében nagy felkészültségű, ambiciózus vezetőt nyert az önálló gazdasági iskola és ilyen szép tevékenységgel méltán szolgált rá a kalásverseny első díjára.«

Szerkesztő tanácsai és üzenetei.

J. J. Önöknek az a bajuk, hogy nem olvassák lapunkat és nem figyelik meg az abban foglalt közleményeket. Iskolai, számviteli és hasonló cikkeinket pedig azért adjuk közre, hogy az igazgatók és tanszemélyzeti tagok azokat annak idején a maguk könnyebbége és az ügymenet javulása érdekében felhasználhassák. Gyakori ismétlésekbe sem bocsátkozhatunk, ezért azt ajánljuk, tessék lapunk most évi számaint felütni, hol kérdéseire kimerítő választ kap.

Özv. Habár férje elhunyt után 3 hónapig a teljes fizetést megkapja és a lakásban is megmaradhat, ajánljuk, hogy az özvegyi nyugellátás rendezését mielőbb kérelmezze. Jelenleg a kérvényhez a következő okmányokat kell mellékelni: 1) Házassági anyakönyvi kivonatot. 2) Néhai férjének összes szolgálatait feltüntető működési bizonyítványait, kineve-

zési és áthelyezési rendeleteit. 3) Kiskoru árvának születési anyakönyvi kivonatait, végül 4) helyhatósági bizonyítványt arra vonatkozólag, hogy néhai férjével annak elhunytáig házassági közösségben együtt élt. Az özvegyi nyugdíj kiutalását a IX. ü. o. teljesíti.

126. sz. előfizető. Tudomásunk szerint a 8 osztályos elemi népiszkola gazdasági tanterve még nem jelent meg, annak kiadása azonban rövidesen várható. Legyen türelemmel, mert arról is gondoskodni fognak.

N. S. Sz. Igaza van, a szerkesztő iránti jóindulatot és támogatást nem szokták erőszakolni. Ez iránti érzés minden tagnál kell hogy meg legyen, mert lényegében dolgozatával lapunkat és ügyünket támogatja, annak nivóját emeli s így végeredményben nem a szerkesztőt magát, de a közérdeket szolgálja.

Bármiféle tanszer, taneszköz és laboratoriumi felszerelés a legjobb minőségben és legméltányosabb áron

Fill és Bartuska

laboratoriumi felszerelési-, üvegtechnikai cikkek- és tanszergyárában
szerezhető be! Budapest, I., Bertalan-u. 26.

Igenis vannak státusunkban igen jó tollforgató, sőt írói hírnévnek is örvendő egyének, kiknek dolgozataival lapunk változatosság — és tartalomban sokat nyerne. Sajnos azonban e tehetségek még vártnak magukra s még aláírás nélküli közleményeik sem tisztelik meg szerkesztőségünket. Reméljük, hogy ami késik, nem mulik, e téren is majd csak megjön a jobb belátás, elérkezik a támogatási készség úgy, hogy panaszra nem lesz okunk.

Debrecen. A bemutatott szép fényképfelvételeket készséggel közölhetjük lapunkban, ha a klissé árát megtéríti. A klissék természetesen az iskola tulajdonába jutnak s azokat bármikor költségmentesen fel lehet használni levelezőlapok készítésére, avagy egyéb közleményekhez. Egy klissé nagyság szerint 8—10 pengőbe kerül. Elhatározását várom.

Kezdő. Iskolánk rendtartási és szolgálati szabályzata tudomásunk szerint elkészült már, kiadása azonban még késik. Egyesületünk e tekintetben sokat tehetne. Irányelveket a számadási rendeletekből és a 44246 1902. utasításból meríthet. Utóbbit az egyetemi nyomda adta ki.

Több iskolának. Az évvégi vizsgálatokra vonatkozó értékes cikkeket nagyon köszönöm, végtelenül sajnálom, hogy aktuális tartalmú cikkek miatt a szeptemberi számban nem közölhettem le. Mihez-tartás szempontjából minden iskolának üzemem, hogy a vizsgai eredmények beszámolóit és erre vonatkozó ujság cikkeket minden év július hó 10-ig küldjék be, mert ezt a számot minden alkalommal ezeknek közlésére tartom fel.

Ingyen és bérmentesítve
küldjük meg bárkinek ZOLLER:
„A modern szalmakaptár“
című könyvét 3 napos tanulmányozásra.
Megtartása esetén a könyv ára: **2.—pengő**
Aki tőkebefektetés nélkül akar méhészetet
berendezkedni, annak e könyv
nélkülözhetetlen.

Minden gazdasági iskola igazgatójának. A taksarékosság szempontjából októbertől kezdve a lapot minden iskolához egy köteggben küldjük és felkérem az igazgatókat, hogy az illetékes tanerőknek az egyes példányokat osszák ki. Egyben arra is kérem az igazgatókat, hogy e közleményem tudomásulvétele után azonnal közöljék egy lev. lapon, hogy hány olyan tanerő működik iskolájuknál, akiknek a lap jár. Nevezetesen, aki nem tagja egyesületünknek lapot nem kaphat.

Üzenet a hátralékosoknak. Lapunk olyan lelkiismeretesen szolgálja ügyünket, hogy akik azt figyelemmel olvassák, lehetetlen el nem ismerniök szükségességét. Epen ezért, hogy csak szerényen is élni tudjunk, kiáltvánnyal fordulok hozzátok Kartársaim:
»Küldjétek be a lap előfizetési díját.«

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

*Kedvező fizetési feltételek
Alacsony havi részletek.*

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

**Fióközlet az ország minden
nagyobb városában**

Práger-Lapvállalat

::: Kiskunhalas :::

KÉSZIT:

IRODALMI, KÖZIGAZGATÁSI, ISKOLAI
NYOMTATVÁNYOKAT, ESKÜVŐ- ÉS
BÁLI MEGHÍVÓKAT IZLÉSES KIVITEL-
BEN SZOLID ÁRAK MELLETT!

DÉLPESTMEGYE LEGSZEBB NYOMDAI
MŰINTÉZETE. KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Telefon
45.

Telefon
45.

A. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 884-05-76/1930. sz. rendeletével, (Hivatalos Közlöny 1930 jun. 1) az 1930-31. tanévre kizárólagosan engedélyezett

ÖNÁLLÓ GAZDASÁGI NÉPISKOLAI TANKÖNYVEK

Az önálló gazdasági népiskolák az idei tanévtől kezdve már saját különleges tankönyvüket adhatják fiú- és leánytanulóik kezébe. Gondos előkészítés után megjelent a gazdasági népiskolai szakpedagógusok új tankönyvének első két kötete:

Gazdaleányok könyve

Első rész

a gazdasági népiskolák
I. leányosztálya számára

Szerkesztette

GÉHER LAJOS

gazd. népisk. igazgató, szakfelügyelő

Engedélyezve 884-05-76-1930. VKM. sz. rendelettel.

Gazdafiuk könyve

Első rész

a gazdasági népiskolák
I. fiúosztálya számára

Szerkesztette

GÉHER LAJOS

gazd. népisk. igazgató, szakfelügyelő

Az elsőosztályos kötetek munkatársai:

Bors Ignác
Deák Katalin
Gyórfy Géza
Vitéz Gyutay István

Kápolnay József
Nagy József Béla
Nagy Károly
Obingerné Czirmes Irén

Pápayné Fekete Julia
Pigniczky Ferenc
Rácz Sándor
Sebők Sándor

Idézetek a hivatalos bírálatból:

„A tankönyv szelleme hazafias, a jövőt meglapozó. Mély valláserkölcsi nevelést tűz ki célul, ennek szolgálatában áll és fontos hivatást teljesít.“

„Tudomány, módszer, előadás és terjedelem tekintetében az iskola követelményeinek megfelel. Az iskola tantervét és utasításait betartja. Az eddig megjelent ily arányú tankönyvekénél sokkalta jobb és megfelelőbb.“

„A könyv nemcsak alkalmas, hanem uttörő munka.“

Géher Lajos

könyvsorozata évről éve fokozatosan egészül ki; az 1930-31 tanévben tehát a II. és III. osztály változatlanul az alább felsorolt önálló gazdasági népiskolai könyveket használja:

ABONYINÉ KERESZTURY MARGIT: *Olvasó- és tankönyv* a leányiskolák II. és III. osztálya számára. (Eng. sz. 63,986/1928.)

UJLAKI VILMOS--VARGA MÁRTON: *Olvasó- és tankönyv* a fiúiskolák II. és III. osztálya számára. (Eng. sz. 61,458/1928.)

Tankönyvjegyzék, árjegyzék, bevezetés céljából kívánt tiszteletpéldányok megküldését sziveskedjék bizalommal tankönyv-osztályunktól levelezőlapon kérni.

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.